

MUNKÁSSZÓ

DEMOKRATIKUS HETILAP

II. évfolyam. 11. szám.
Salgótarján, 1946. évi március hó 9

Ára: 20.000 P.

Megjelenik minden szombaton
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Hunyadi-utca 6 sz.

Bányamunkások az élre!

Tiszta vizet kell önteni a demokrácia poharába!

Rajk László elvtárs 1946. március 3-i felhívása a reakció elleni döntő harcra!

A reakció sarkányfejének felbukkanására senkit sem kellett figyelmeztetni, mindenki észrevehette, akinek épek az érzékszervei. Az infláció, Mindszenty vakmerő kitörése, a suttogó propaganda egyre bátrabb megnyilatkozása, a belpolitikai élet sokszor szinte halálos csöndje, mind világosan mutatták, hogy a magyar demokrácia fejlődése elé komoly akadályok gördültek és ezeket az akadályokat a nyiltan kiállni nem merő aljas reakció csempészi a becsületes törekvések elé. A munkáspártok és a velük egy értelemben haladó demokratikus elemek mindmáig a fensőbbtség tudatával figyelték a reakció egyre nagyobb térhódítását és nyugodtan vártak arra a napra, amikor vagy az események kérelhetetlen ereje téríti jobb utra a magyar nép kártékony elemeit, vagy pedig teljes fegyverzettel kell kiállni az aljas ellenség elé és felvenni az eldobott keztyűt.

És ez a nap eljött március 3-án, amikor a Magyar Kommunista Párt kibontotta a harc zászlaját és hadat üzent a reakciónak.

Ezen a napon megmozdult az ország egész munkássága, hogy meghallgassa a párt vezető egyéniségeit, megismerje a tényleges helyzetet és felkészüljön a harcra melyet az ország ellenségeivel kell megvívnia.

Salgótarján népéhez — sorai között elsősorban a bányamunkásokhoz — Rajk László szólott vasárnap délelőtt, március 3-án a város főterén.

A sokezer főnyi hallgatóság előtt megtartott beszédében Rajk László mindenekelőtt rámutatott arra a fontos szerepre, melyet elsősorban a bányamunkásoknak kell betölteni és ez az ország sorsának eldöntése. Az új

nemzetgyűlés megnyitása, a demokratikus pártok koalícióba tömörülése után minden reményünk megvolt arra, hogy a magyar demokrácia véglegesen megerősödik, ez azonban nem következett be. Megvalósult a magyar köztársaság, megindult a küzdelem a kizsákmányoló nagytőke ellen, e harcot azonban csak a munkásság vette komolyan, amely országépítő munkájával minden erejét latba vetette a demokrácia érdekében, de a munkásság erőfeszítését minden esetben tulszárnyalta a reakció aknamunkája. Az inflációt, a nyomor vámszedőit nem tudtuk letörni. Ma már ott tartunk, hogy szinte a reakció diktálja az ország politikáját. A hadsereg ma is a reakció szolgálatában áll, a közigazgatás zsufolva van a reakció képviselőivel, az ipari nagytőke, a gazdag parasztság egyöntetűen a demokrácia ellensége. Nem lehet csodálkozni tehát, hogy a demokratikus törvények beiktatása pusztán ígéret maradt.

Mi a helyzet ma? A demokrácia nem szilárdult meg, hanem fokozatosan visszasülyedt oda, ahonnan elindult és a reakció lassanként minden fontos pozíciót elhódított. A pártokban mindenütt megtalálta a maga előnyös helyzetét és ami a leglényegesebb: az egyik demokratikus párt a reakció pártja lett. Ez a párt a Független Kisgazda Párt. Ebben a pártban is vannak becsületes demokratikus tömegek, azonban az irányadó réteget a banktőke, a falusi burzsoázia képviselői alkotják. Emiatt nem lehetett megalkotni a köztársaság védelmére hozott törvényt, ennek árnyékában merészkedett ki az utcára Mindszenty és reakciós szervezete és emiatt állott Mindszenty mögé a

Kisgazda Párt is a parlamentben.

A mai helyzet illusztrálására nem kell mást felhozni, mint a földművelésügyi miniszter törvényjavaslatát, melyben minden volt földbirtokos részére 100 hold visszajuttatását javasolta. Világos tehát, hogy miért bukott meg minden infláció ellen fogantatott intézkedés. Ellenszegült ennek a Kisgazdapárt és a vele egyetértő reakciós közigazgatás.

És most már látjuk a következményeket is. A szomszédos demokratikus államok kezdenek bizalmatlanok lenni velünk szemben. Románia tekintélyes gabonaszállítmányt kapott a Szovjettől, mi rólunk szó sincs ebben a tekintetben. Hadifogoly testvéreink még mindig nem jöhettek haza.

Fel kell végre tennünk a kérdést: mehet-e ez így tovább? Együtt maradhat-e a Kommunista Párt a koalícióban a reakcióval továbbra is? A válasz csak egy lehet: NEM. Szembe kell szállni a koalícióval és véglegesen el kell dölnie a kérdésnek, hogy a demokrácia, vagy a reakció erősebb-e? Ma kibontjuk a harc zászlaját szerte az egész országban, hogy tiszta vizet öntsünk a demokrácia poharába. És a Független Kisgazdapártnak is választani kell. Vagy kiközösíti magából reakciós jobbszárnyát, vagy pedig a nyers erők fognak dönteni a felett, hogy kik lesznek az urak ebben az országban.

A Kommunista Párt gazdasági és politikai programot dolgozott ki, mely egyúttal a koalícióban való további együttműködés feltétele is. Eszerint a Kommunista Párt csak abban az esetben hajlandó továbbra is együttműködni a kormánnyal, ha 1. bányák államosítását végrehajtja és befejezi, 2. megindítja az ország legfontosabb nehézi-

pari üzemeinek, mint a Weisz Manfréd, Rimamurányi, Ganzmüvek államosítását. 3. anyaggazdálkodási hivatalt állít fel, mely megszünteti az anyaggal való rablógazdálkodást és csak a létfontosságú ipari műveknek juttat nyersanyagot. 4. a banktőkét állami ellenőrzés alá helyezi. 5. megtisztítja a közigazgatást az összes reakciós elemektől. 6. a szabad kereskedelemre 50 százalékos adót ró.

Ha a Kisgazda Párt elfogadja ezt a programot, biztosítjuk a további együttműködést ha azonban nem fogadja el, a tömegekre támaszkodva keresztülgázolunk mindazokon, akik utunkban állanak.

Felmerül a kérdés: miért beszél a Kommunista Párt ilyen nagy hangon, amikor a többség a másik oldalon van. De ebben a többségben csak a bolondok hisznek. Nem a létszám a döntő, hanem az, hogy hol vannak a gombnyomásra meginduló szervezett tömegek? A finyas urak és uri hölgyek nem fognak az utcára menni, de a kommunisták, a szegénység egyetlen összefüggő frontban fog megmozdulni. Az erő itt van és nem a reakció oldalán.

Új történelmi szakasz előtt állunk, egy új küzdelem küszöbén. De ha megadjuk a jelet a támadás kezdetére, nem kell felső támogatást várni. Mindenki ott kezdje meg a tisztogatást, ahol épen van, mindenki ott álljon helyt, ahová tartozik.

Az egyik kézben a kard, a másokban azonban a munka eszköze. Május elsejére az ország széntermelésének 2500 vagonnak kell lenni. Amíg nincsen szén, addig nincsen textil, bőr és annyi más fontos ipari termék. A Kommunista Párt elvárja azt, hogy a munka lendülete elérje

ezt a teljesítményt. Ugyanakkor azonban nem felejtkeznek meg arról sem, hogy a munkásizmok erőtlől duzzadjanak. A vezér Rákosi Mátyás valóságos közelharcot vívott azért, hogy a bányászok életnivóján javítson. — Ennek eredményeképpen a közellátási miniszter megígérte, hogy március 1-től felemeli a fejadagot. Eszerint a földalatti munkások 2 kg. zsirt, a külszinié 1 kg 20 dekát, a családtagok 60 dekát kapnak. A földalatti munkások lisztfejadagja 19 kg, a külszinié 14.5 kg, a családtagoké 10 kg lesz. Ezenkívül minden dolgozó 1 kg babot és 50 deka sót fog kapni. Ugyancsak biztosítva lesz a cukorellátás is, amennyiben a földalatti munkás 60 dekát, a külszini 40 dekát, a családtag 20 dekát fog kapni. Együttal ígéret van arra nézve, hogy a lisztjарандóság legnagyobb részét gabonalisztben fogja megkapni mindenki.

A Magyar Kommunista Párt nem ismer megalkuvást. A bányászoknak tehát biznia kell a vezetőségben. Hinni kell a jövőben és ha felhangzik a hívó szó, egyként kell kiállni a harc mezejére, hogy a követelések mind valóra váljanak. Közben csak egyről nem szabad megfeledkezni. Az egyik kézben a kardnak kell lenni, de a másik kézben csákánynak. Március 15-ére 350 vagon napi termelést vállalt a salgótarjáni szénmedence és ennek minden körülmény között meg kell lenni.

Bányamunkások az élel volt utolsó szava Rajk László elvtársnak Salgótarján bányászközönségéhez. E mondat mindent kifejezett. Kifejezte a harcot, kifejezte azt, hogy ezt a harcot a munkásság egyik legfontosabb rétegének, a bányászágnak kell megvívni és hogy végül itt van az idő, amikor mindent felretéve egyesült erővel kell győzelemre vinni a demokrácia zászlaját, melyet eddig épen csak felemeltünk. Mi tudjuk, hogy a hívó szó nem hiába hangzott el, és tudjuk azt, hogy amikor kell, a salgótarjáni szénmedence bányászai ott lesznek annak a hadseregnek első soraiban, mely egy emberi Magyarországért áldozza fel életét.

V. Gy.

Ma délután 5 orakor a
Politikai Akadémián

dr. Rudas László
budapesti egyetemi tanár
beszél a

Szovjet alkotmányáról

Városunk demokratikus hősei

Ma, amikor a kiéptett demokráciának súlyos küzdelmet kell folytatnia a mindinkább előretolódó reakcióval szemben, kötelességünk szeretettel megemlékezni a múltak demokratikus hőseiről, akik mint városunk szülöttei a mainál sokkal nehezebb időkben sok-sok kockázattal vállalták a küzdelmet a demokratikus gondolat érdekében.

Szalvay Mihály közműves segéd, kommunista elvtársunk az egyik hőskiről megemlékezünk. Az 1918-as munkásmozgalomból, mint 19 éves fiatalember kivette részét és fegyverrel a kezében 1919-ben, mint vöröskatonája védte a szocialista gondolatot. A budapesti ludovikások ellenforradalmi megmozdulásának hírére maga szervezett környékbeli demokratákból egy csapatot, hogy ellenük vonuljon. A Horthy féle reakció térnyerése után sem szünt meg dolgozni a demokráciáért, de elfogták és politikai működése miatt 12 évi fegyházra ítélték, de a fegyházból sikerült megszöknie. 1921-ben Szlovákiába és onnan Bécsbe került, ahol megfelelő szocialista elméleti képzést kapott. Rétermettsége a szel-

lemi munkára beigazolódott, mert amikor Bécsből Belgiumba ment, ott megbízták egy szocialista újság szerkesztésével. Azonban a Spanyol polgárháboru hírére otthagya az íróasztalt és mint vérbeli forradalmár beállott a Spanyol szabadságharc érdekében küzdő Rákosi zászlóaljba, végig küzdötte a szabadságharcot, őrnagyi rangot ért el és a zászlóalj hőse lett. A Spanyol polgárháboru bukása után a demokrácia igazi hazájába, a Szovjetunióba került és innen jött baba a felszabadulás után Magyarországra, hogy a magyar demokráciát építeni segítsen. Jelenleg a magyar demokratikus hadseregben mint ezredes szolgál a Dunántúlon. Szülővárosa szeretettel köszönti őt és sokat vár értékes munkájától.

Kormos Nándor, aki 1912-ben született szintén a Rákosi zászlóalj katonája volt, együtt harcolt a többi forradalmárral a spanyol nép demokratikus szabadságáért. Kétszer is megsebesült és az ott szerzett betegségeinek áldozata lett Zagyvarónán van eltemetve. Ne feledkezzenek el a zagyvarónai elvtársak róla, ápolják hősi sírját!

Az iparosítás kapitalista és szovjet módszere

A tőkés iparosítás törvényei.

A tőkés országokban az iparosítás rendszerint a könnyűiparral kezdődik. És nem ok nélkül. A könnyűiparban kisebb tőkebefektetéssel lehet elindítani a termelést. Ezenfelül a könnyűipar hamarabb dobhatja piacra termelését, hamarabb helyezheti el s így a tőke gyorsabban forog, mint a nehéziparban. Röviden: a tőkés kisebb összeget „kockáztat” és hamarabb megkapja a hasznot.

Ez a magyarázata annak, hogy a tőkés országokban az iparosítás a könnyűiparral kezdődik s csak miután itt elegendő tőke halmozódik fel, kezdődik a nehézipar megalapozása.

Persze, ez a tőkefelhalmozás nem történhetik máról holnapra. Mivel a kapitalisták nem szívesen várnak, erőszakhoz folyamodnak. Egyre fokozzák a kizsákmányolást. Sőt még ezzel sem érik be, hanem a határokon túl keresnek tőkehalmozási forrásokat. Erőszakos hódítással, gyarmati kizsákmányolással, kifosztó koncessziókkal, meg gazdasági szerződéseikkel s hasonló eszközökkel igyekeznek olyan hatalmas tőkék felhalmozására, amelyek lehetővé teszik saját nehéziparuk megalapozását.

A tőkés iparosítás fejlődése során életre hívja a kapitalista termelési rend valamennyi belső ellentmondását. Munkanélküliséget szül, nyomorba taszítja a dolgozó tömegeket s mindezzel felborítja a tőkés rend egyensúlyát.

Mindennek tetejébe a fiatal tőkés országok gyors iparosítási törekvése a régebbi tőkés államok heves ellenállásába ütközik. Azoknak az országoknak, amelyek már az ipari fejlettség magas fokán állanak s így megteremtették saját nehéziparukat, nem áll érdekükben a fiatal országok iparosítása és igyekeznek azt megakadályozni.

Nem csoda, ha a tőkés országok iparosítása mindezen körülmények következtében hosszú időt, egész korszakot vesz igénybe.

Németország és a cári Oroszország példája

Vegyük például Németországot. Az 1848-as forradalom után Német-

ország az iparosodás útjára lépett. Ez azonban csak lassan haladt előre.

1870-ben Németország megnyerte a francia porosz háborút, minek következtében 5 milliárd frank hadisarcot kapott Franciaországtól. Ez meggyorsította az iparosítás menetét, mivel lehetővé tette jelentős összegek felhasználását a nehézipar megteremtésének céljaira. De 20 évvel a francia porosz háboru után, 1890-ben, Németország a szénbányászat, öntöttvastermelés vagy a gépipar terén még mindig messze Anglia mögött maradt. Csak a XX. század elején lett Németország erős ipari állam.

Ily módon a kedvező földrajzi és gazdasági feltételek, gazdag nyersanyagforrások és sikeres háboru ellenére, Németországnak egész félszázadra volt szüksége ahhoz, hogy a világ hangadó kapitalista országainak sorában helyet foglalhasson.

A cári Oroszország történelmi példája nem kevésbé tanulságos. — Több, mint ötven esztendőn át tartó tőkés fejlődés után a cárizmus még mindig nem volt abban a helyzetben, hogy komolyan számbajövd nehézipart teremtsen.

Az iparosítás szovjet módszere

Csak a szovjet hatalomnak sikerült, Lenin és Sztalin Kommunista Pártjának vezetésével, megszüntetni az ország évszázados elmaradottságát. — Agrárországból hatalmas ipari orszaggá változtatta, még pedig sehol és soha nem tapasztalt rövid idő alatt.

Természetesen a fenyegető háboru veszélye meg is követelte az ország gyors és nagyméretű iparosítását. Sztalin figyelmeztet a Szovjetunió iparosítása előtt: „Mi 50 vagy 100 évvel kullogunk a fejlett országok mögött. Nekünk ezt a különbséget 10 év alatt be kell hoznunk. Vagy képesek vagyunk erre, vagy szétmorzsolnak bennünket.”

A nehézipari termelés gyors fejlesztésének feladata különös követelményeket támasztott az értékhalmazás terén. A Szovjetunióknak rövid alatt magában az országban kellett előteremtenie azokat a milliárdokat, amelyek szükségesek voltak.

Folyt. köv.

Megnyilt a Dolgozók Gimnáziuma

A csepeli munkásság egyöntetű lelkesedése elhatározta, hogy továbbképzésére gimnáziumot szervez és annak vezetésére a bencsrendi pap-tanárokat kérte fel. — Csepel után városunk dicsekedhetik második helyen munkásgimnáziumával. Olyan nagy számban jelentkezett a tanulni vágyó munkásság, hogy távirati uton kellett egy újabb osztály megnyitását kezeltetni a miniszteriumtól.

A szervezési munkálatok befejezése után a hatóságok, egyházak, iskolák, pártok, územek képviselői előtt március 4-én ünnepélyes keretek között nyílt meg városunk legújabb intézménye. A 100 beiratkozott dolgozót Blánár Sándor polgármester köszöntötte a város és a MKP nevében és buzdította őket a tudás meghecsülésére, a kiltartó, szorgalmas munkára. Sztankovics István tanuló „Mit várunk a munkásgimnáziumtól” címen fejezte ki a tanulók vágyait, kívánságait. — Varga Gyula tanuló Ady-költeményt szavalt, a gimn. VII. osztálya szavalókórust adott elő. Majd a gimnázium igazgatója számolt be az iskola szervezéséről és ismertette a Dolgozók Gimnáziuma célkitűzését. A tanítás minden délután 4—8 ig tart a bányatársulati elemi iskolában. A SKB igazgatósága készséggel adott helyet az osztályok számára: a munkásság köszönete érte.

Bortadunk vasért!

*Prima gyöngyösi bort adunk
Gyöngyösi ásvort,
Gyöngyösi kapadért,
Horolóért,
Hármas négyes ráfért,
Mindenfajta drótszögért, patkószögért.*

*Cserélünk mindezekért tisztef. kukoricát, OLAJAT is, szükség szerint
Hozza az árul, irión, hívjon telefonon*

Roth és Feldheim

vasútlel GYÖNGYÖS Fő tér.
Telefon: 134.

Közel ötmillió métermázsára emelkedett a magyar széntermelés

Az Iparügyi miniszterium jelentése a szencsatáról

Az iparügyi miniszteriumhoz érkezett jelentések szerint a magyar szénbányák január hónapban is emelték termelésüket.

Decemberben az össztermelés 4.410.000 mázsa volt, januárban pedig 4.915.000 mázsa. A termelés tehát több mint félmillió métermázsával emelkedett. A termelt mennyiségnek 13 százaléka jekete szén.

Ezt az eredményt a bányák alig növekedett munkáslétszámmal érték el. A bányamunkásság termelő-készsége fokozódott, ezt mutatja, hogy a termelés 13 százalékos növekedésével szemben a munkáslétszám csak 5 százalékkal emelkedett. A bányák munkáslétszáma január hónapban 46.000 volt.

A felnött Dolgozók Polgári iskolájába tanulókat még felvevünk hétfőig.

Demokráciáról

Szerte az országban szólás-mondásá vált: „Demokráciában élünk”, „Hol itt a demokrácia?” stb.

Mielőtt erre a kérdésre választ akarunk kapni, tekintsünk vissza csak két-három évtizeddel és már látjuk, hogy a szó nemes értelmében vett „Demokrácia” sok ember életébe került. Nem tudom van-e az országnak egy talpalatnyi területe, mely ne lett volna megáztatva munkás ember piros vérével a demokráciáért folyó küzdelemben. Dózsa György felkelése 1514-ben, Rákóczi felkelése és Kossuth Lajos harca, mind a demokráciáért volt.

Tehát a demokrácia kifejezéssel ne játszadozzunk, mint kis gyermekek a labdával.

A modern demokrácia alapkövét az 1840-es években Marx és Engels tették le. Erre az alapra készítette el Lenin nagy művét, a Szocialista Szovjet Oroszországot, melyet bátran lehet nevezni a világ első, tökéletes demokráciájának.

Van demokrácia Amerikában és Angliában is, de a dolgozó nép nagy többségének érdekét nem szolgálja úgy, mint a szovjet demokrácia. A tökéletes demokrácia többek között nem engedi meg a munkás népet kiszákmányoló kapitalista rendszert. — Amerikában és Angliában pedig még a mai napig is vígan él a kapitalista rendszer, akik a világ gazdaság életét irányítják. Mint hogy a politikai és gazdasági kérdést egymástól elválasztani nem lehet, így önként adódik, hogy a kapitalistáknak a politikában is sok esetben döntő szerepük van.

A mi államformánkat először is földrajzi fekvésünk szabja meg. De tekintettel kell lennünk sajátos szokásainkra, gazdasági helyzetünkre és nem utolsósorban a velünk közvetlen szomszédos államokra.

Az eddig elért eredmény mind azt mutatja, hogy jó utakon járunk, mert demokráciánkkal be tudunk illeszkedni a körülöttünk levő népek nagy közösségébe. Bizonyíték erre az, hogy békekötés előtt állunk, államformát választottunk és az összes nagyhatalmak elismerték a demokrácián felépített köztársaságunkat.

Vannak emberek, akik a Hortby és az azt követő rendszerben demokráciát láttak. Érvelésül felhozzák, hogy alkotmányos életformát élünk akkor is, mert az 1848 évi törvény nagyon sok jogokat biztosít az állampolgárok részére.

Nézzük hát meg közelebbről, milyen jogokat és egyebeket adnak az 1848 évi törvény egyes rendelkezései.

Az 1848 évi IX. tc. a jobbágy-ság felszabadításáról szól. Azt mondja, hogy a jobbágy-ság a törvény alapján szabadult fel rabszolga helyzetéből, a kötelező robot és dézsma eltöröltetett, mert a nemesi rendek arról önként lemondtak és a jobbágy-ság tulajdonába mennek át azok a földek, amelynek eddig csak haszonélvezői voltak.

Ez így nagyon szép a nemesi rendektől, hogy ők „önként” lemondtak a földről és egyebekről a jobbágy-ság javára. De nézzük csak, mit mond az 1848 évi VIII. tc.? Ez a polgári egyenjogúság és közterherviselésről szól. E törvény kimondja, hogy Magyarország minden lakosa egyenlő törvény alatt áll, egyenlő védelembe részesül s az adót és közterheket mindenki tehetsége szerint egyenlő arányban köteles viselni. (Azelőtt a nemesség adót nem fizetett.)

A hangsúly tehát az adófizetés kötelezettségén van. De hogy fizessen valaki 50.000 hold föld után adót, mikor annak kétharmad része évenként parlagon hever. Így természetesen nem

is jövedelmezett neki. Mit csinálhatott egyebet, kényszerhelyzetében lemondott a föld kis bányadáról, Annak is a rosszabbik részéről, mert a jó földet ő magának tartotta meg. Bizonyították erre, hogy még a mostani földreform alatt is tíz-huszezer holdas birtokok voltak. Hozzájárult ehhez még az a körülmény, hogy a nemesek által átadott földeket első osztályú földeknek, míg a nemeseknek megmaradt jó földeket másod, vagy harmadosztályunak nyilvánították, ami az adófizetésnél annyit jelentett, hogy a jobbágy a rossz föld után aránylag többet fizetett, mint a nemes a jobb föld után.

Az 1848 évi XVIII. tc. a szólás-szabadság és sajtószabadságról szól.

Hát ezt hogy tartották be?

A „Népszava” újságot, amely tudvalevően mindig baloldali „napilap” volt, bátran lehetett „időszaki” lapnak nevezni, mert a dolgozó nép érdekében tett egy-egy igazságos ki nyilatkoztatásáért azonnal betiltották. Ilyen betiltások sűrűn előfordultak. — Bezzeg a kormány csatlósainak lapját nem tiltották be. Igaz, hogy azok nem is törődtek a dolgozó nép érdekeivel.

A gyűlékezési és egyesülési szabadságról csak annyit, hogy ezek nagy része kormányrendelettel volt szabályozva. A kormány pedig mindig az adott helyzethez alkalmazkodott. Gyűlés tartására a beadványban meg kellett említeni, hogy ki, vagy kik akar-nak gyűlést tartani? Mikor? Hol? Kik lesznek a szónokok? Ezek miről fognak beszélni?

Ha bérkérdésről volt szó, amely esetleg sztrájkjal fenyegetett, a gyű-

lést nem engedélyezték. Jobb esetben megtarthatták, de ha a szónok élesen bírálta a kormány, vagy vállalatok magatartását, esetleg a tárgytól, — ami a beadványban volt — eltért, a ki-rendelt hatósági közeg a szónokot figyelmeztette, vagy megvonta a szót, esetleg a gyűlést feloszlatta, be is tiltotta.

A kormány, vagy csatlósainak gyűlésén mindent szabad volt mondani.

Ilyen volt a szólás és sajtószabadság. Úgy érzem, hogy a fent említettekhez külön magyarázatra nincsen szükség. Ezekből látható, hogy a régi rendszerben volt-e demokrácia.

Ahol a dolgozó nép csak egy robot-alany, akiket azért tartanak a tökések, hogy jobblétük biztosításáért, vagy a hatalmuk korlátlan fenntartása érdekében egy véres háboruban csak golyófogók legyenek. Ilyen demokráciából nem kérünk.

Nekünk olyan demokráciára van szükségünk, amelyet Dózsa, Rákóczi, Kossuth ígért és különösképpen arra a demokráciára, amelyet Marx és Engels létesített és amelyre, mint egy tökéletes műre, Lenin és Sztalin tették fel a koronát.

Ez a demokrácia pedig most van kialakulóban, mikor a törvényhozók a dolgozó nép fiaiból állnak, akik teljesen élvezik a dolgozó nép széles rétegének bizalmát. Akiknek minden szavuk a nép szívéből fakadó kívánság, nem pedig az a régi rendszer, ahol a törvényhozók a felső tízezek kiváltságos gyermekei vagy csatlósai voltak, akik a törvényt saját céljaik valóra váltásának biztosítására hozták,

B. S.

Egy kis külpolitika

(Folytatás és vége.)

Az természetes, hogy ez a különben oly megkétszerezett állapot nem tetszik a kapitalistákból, feudálisokból és klerikálisokból álló maffiának, ezek tehát mindent elkövetnek, hogy a dolgozók nyakán élőködjenek és csak a krónikus butaságuk hitetbeti el velük, hogy még egyszer úgy lesz mint volt. Ezek a makacs paraziták próbálják megérteni, hogy mi kommunisták józanul gondolkozunk, szem előtt tartva a dialektika legelemibb szabályait és nyíltan megmondjuk, hogy nem hiszünk semmilyen abszolút tökéletes társadalmi, vagy termelési rendszerben, hiszen ezt kizárja a természetes emberi gyarlóság.

Azonban a világ összes szellemi és fizikai dolgozói egyetértenek abban, hogy amennyiben a földön mindenből több terem, mint amit az emberek el tudnak fogyasztani, önként adódik tehát, hogy csak rendszerben lehet a hiba. Olyan gazdasági és termelési rendszert kell teremteni, amely a földi javak igazságos elosztása tekintetében a tökéletest meg tudja közelíteni.

Micsoda önámitás és gyerekesen naiv hit, ami a reakciókat arra ösztönzi, hogy mint a háború alatt, ugy most is az angolszások és a szovjet közötti összecsapás kilitáisaival kecsgetik önmagukat és nyugtalanítják a békét óhajító dolgozókat.

Azt elbisszük, hogy ez az isteni és emberies szavakat eddig is aljasan megcsúfoló banda nem bárná, ha egy újabb világégésnél valahogy (bárhogyan) meg tudná alapozni hatalmi törekvéseit. Valamire azonban nagyon ügyeljenek! Ha elvakultságuktól telik, mégis gondoljanak arra, hogy az angol-amerikai kapitalisták és az angol szellemi és fizikai dolgozó tömegek, az kettő. A későbbi, vagy esetleg a késői csa-

lódás elkerülése végett jó lesz tekintetbe venni, hogy ha az angol-amerikai kapitalisták meg is kísérelnék egy eleve elhibázott kalandot, a két hatalmas ország dolgozóit nem lehetne barcba vinni egy ő általuk is ideálisnak látott rendszer ellen. És ezt az angol-amerikai kapitalisták tudják is.

Jó lesz kicsit figyelni arra is, hogy mi történik Indiában, Indonéziában, Egyiptomban és Palesztinában. Jó lesz tudomásul venni, hogy Ausztrália, Kanada, a Délafrikai Unió és Új-Zealand nem Angliáért, hanem a demokrácia győzelméért harcoltak.

Még valami. Mostanában hangzott el a javaslat, mely Angliának az amerikai unióhoz való csatlakozását javasolja és hogy kezdenek komolyan foglalkozni egy világparlament gondolatával.

Az angolszás kapitalisták látták, hogy a háború után sok nehézséggel kell megküzdeniük, de viszont ha a németek győznek, az lett volna a nagyobbik rossz. És ezt ma is világosan látják.

Nálunk nem látnak, csak néznek. Dixi.

A kotló helyes ültetése

Célszerű a kotlókat próbató-jásokra ültetni, két nap múlva azután a tenyésztojásokat is aladjuk rak-hatjuk. Kotlós alá csak megfelelő, szabályos alakú, lehetőleg 50 gr-nál súlyosabb tojásokat rakjunk, mert csak ilyenekből várható életerős csibe. A tojások olyan tyűköktől származzanak, amelyek között legalább 14 nap óta van kakas. Tartsuk szemelőtt azonban, hogy csak annyit tojást fegyünk a kotló alá, amennyit

az be tud takarni. A tojásokat a nyolcadik napon célszerű átvilágítással megvizsgálni avégből, hogy meg-tudjuk megindult-e a fejlődés a to-jásban. A kotlóst a keltetés 21 napja alatt megfelelően kell takarmányozni és gondozni. Legjobb a szemes ten-gert, mivel ennek melegfejlesztő ké-pessége nagy. A kotlókat napja-ban egyszer a fészekről levezsűk és kukoricából, faszénből és kavicsból a megfelelő mennyiséget eljük tesz-szűk. A friss ivóviztől sem szabad megfedekezünk. Fontos még a ho-mokfürdő, amelyről szintén célszerű a közelben gondoskodni. Tudnunk kell, hogy a kotlás lazás állapot, amely nagy hőfogyasztással jár. A hőtermeléshez sok takarmányra van szükség, de az állatok a kotlást idő alatt még így is veszítenek súlyuk-ból.

REVÜ-EST

A Szociáldemokrata Ifjúsági Moz-galom színpadon is bemutatkozott a város közönsége előtt. Amit a közön-ség látott azt értékelte is és nem va-gyun: önteltek, ha azt állítjuk, hogy kiérdemeltük ezt az értékelést. De van az éremnek másik oldala is, amit a közönség nem látott és ami nélkül nem lehetett volna létrehozni ezt az előadást.

Ezekről nagyon kevészer esik szó, ők a névtelenek, ismeretlenek. Arról és azokról, akik a kuliszák mö-gött dolgoznak és láthatatlan — a közönség számára — munkássai egy ilyen előadás megszervezésének. Dícséretet érdemel minden egyes szereplő és kulisa mögött dolgozó ifju, aki ebben részt vett. A semmiből csinálták meg, saját erejükből és áldozatkészségükből. Egy új egyesület, ki támogatást sehon-nan nem kap, legfeljebb tanácsokat, de mi ezt is szívesen fogadjuk és meg-köszönjük. — Azt lehet mondani, most tanulták és most vizsgáltak egyszerre. Nagy akarat, munkakészség, lendület és hit kellett aboz, hogy sikerüljön azt elérni, mit célul tűztek ki. A rendező, aki szintén ifju és kezdő ezen a téren, olyanhoz fogott és arra vállalkozott, hogy aki az első percben ezt látta és nem rendelkezik nagy akaratörvel, gyanusan nézett rá. Nem könnyebb feladatra vállalkozott a táncosnő sem, aki új, kezdő táncosokkal, mintegy 35 szereplővel taníttatta meg a táncokat. Szintén nagy áldozatot követelt minden egyes rendezőgárdistától is ez az elő-adás. S mind teljesítette azt, amit tőle ez a vállalkozás megkövetelt, a szereplőkkel együtt, kik azért, hogy két órára szépet és jót, szórakoztatót nyújtsanak a közönség számára vállalták a próbákat heteken keresztül és nagy ne-hézségek árán a ruhák beszerzését.

Hogy az est műsora mennyire sikerült, annak elbírálását a közönségre bízzuk, de hogy meg voltak elégedve azt nyilvánították a tapsal és az uirá-zással. Bennünket azonban más is ér-dekel: a tanulság ebből az előadásból. Akik láttuk ennek az új ifju gárdának küzdelmeit, láttuk lendületüket és azt, hogy amit csinálnak, a közönségnek tetszik, bebizonyosodtunk arról, hogy tudják ezek az ifjak, akik ide álltak, hogy egy munkásmozgalm-szolgálatába álltak, ahol sok nehézséggel kell majd megküzdenni s mégis vállalják, mert van meggyőződésük, van hitük s ha meggyőződésük és hitük is van, van jövő-jük is.

A SZIM ezúton mond köszönetet mindazoknak, akik a jegyek árára felülfizettek.

Barátsággal:
U—ly

A munkásmozgalom élharcosainak

bensőséges ünnepe zajlott le március 3-án a salgótarjáni Egyesített Kerületi Munkás Dalkör rendkívüli közgyűlésén. Zsigmond János a elnök meggyitője után Bozó György ügyvezető elnök beszámolója nyomán felrajzolódott körvonalaiban az a hatalmas munkateljesítmény, melyet a Dalkör egy év leforgása alatt végzett 16 körút tanult be az együttes és főbb mint száz esetben szerepelt. Hősies munkának kell minősíteni az eddigi eredményt különösen akkor, ha figyelembe vesszük a kezdeti nehézségeket, sokszor áthidalhatatlannak mutatózó akadályokat, melyekkel sikeresen küzdött meg a Dalkör minden egyes tagja, bebizonyítva ezzel a ténnyel azt, hogy hogyan lehet a dalkulturát a szocialista eszme szolgálataiba állítani. Szeretettel emlékezett meg a beszámoló az „öreg” dalosokról, Maróthy karnagy szakavatott, lelkes munkájától, Zsigmond János alelnök fáradhatatlan tevékenységéről és Petre Márton gazdának a tagok osztatlan szeretetéről kísért működéséről. Mindhármuk munkásságát jegyzőkönyvileg örökítette meg a közgyűlés.

A beszámoló elhangzása után a város, a pártok, szakszervezet s az üzemek nevében számosan üdvözölték a Dalkört. Helyszűke miatt nem közzétehetjük az értékes felszólalásokat, egyet azonban ki kell emelnünk, mely szerint kívánatos volna, ha Dalkörünk minél előbb rádió szerepléshez jutna, ennek megtörténte után pedig eszközözzék ki a vezetőség, hogy a Dalkör Moszkvába mehesse szereplésre — Mondanunk sem kell, hogy a felszólalás a dalosok között viharos tetszéssel találkozott.

Végül itt említjük meg, hogy a Dalkör első önálló hangversenyét 9-én, ma este 7 órakor az Ipartestületben, 10-én, vasárnap az acélgyári Olvasókörben tartja este 7 órai kezdettel. A gondosan összeválogatott műsor a Dalkörünk művészien képzett hanganyaga biztosítja arra nézve, hogy a hangverseny látogatói egy szép kulturálménnyel fogják gazdagodni.

Elcserélném uj igazságsímat egy jó fejőstehénért. — Szőget adnék malacért.

Ruttkay Gyula
Starján, Pécskő u. 8.

Pedagógusok figyelmébe

Szakszervezetünk országos küldöttközgyűlése február hó 24-én volt, erről a szeminárium napján részletes beszámolót fogunk hallani.

Köznevelésünk demokratikus újjaszervezésének nagy munkája állandóan folyamatban van. A miniszterium illetékes ügyosztályai szakszervezetünkkel karöltve végzik felelősségteljes munkájukat. Április 1.-ével megszűnnek az iskolaszékek és gondnokságok, jogkörüket az iskolák igazgatói kapják meg. A reformot tárgyaló bizottság elkészült a rendelet szövegével. A közeli napokban fog megjelenni a rendelet, mely elégtételt fog adni a tanítósnak azokért a sérelmekért, megaláztatásokért melyeket a múltban a gondnokságok és iskolaszékek részéről sorozatosan kellett elszednie.

A körzeti iskolafelügyelet sem

Ne bántsát egymást, Magyar!

Miért bántod egymást, Magyar?

A gyűlölet közfetek mit akar?

Mindnyájan munkások vagytok.

Egység, mindnyájan szabadok vagytok!

Ne bántsát egymást magyar.

A gyűlölet titeket veszélybe zavar.

Ha gyűlölitek egymást, országunk romba marad.

Építő kezetek egyre jobban fátad.

Föld, s bányamunkás, paraszt, értelmiség.

Szívetekben ha magyar szeretet lángja ég.

Akkor áldja meg a magyart a nagy ég.

S házatok felett nem lesz felleg, csillagos lesz az ég.

Miért bántod azt, ki verítkezve keresi kenyerét?

Egő napsütésbe szántja, s vett földjét.

Miért bántod azt, kire nem sűt az Isten napja?

Mikor a nehéz munkáját folytatja.

Kérlek paraszt, ne bántsát! Ne bántsát őt!

Nehéz, fárasztó munkában szenvedett.

Hisz-reá nem sűt a nap, s jó levegő sem jut.

Bánya mélyén bármely percben halál a sorsuk.

A bányász verítkezve az országot építi.

Munkájában van a szabb s jobb jövő remény!

Szabad és szép lesz majd a Magyar Haza.

De megveri az Isten azt, ki a gyűlöletet szítja.

Varga Istvánné

—0—

Örömmel adunk helyet lapunk hasábjain Varga Istvánné egyszerű homokterenyei bányász felesége versének, aki napi munkája végeztével szabad óráit a lélek nemesítésével tölti, tollat ragad, verset, színművet ír és akinek egy szép színművet nagy sikerrel nem régen adta elő a homokterenyei műkedvelő gárda.

Csak bátran tovább a megkezdett uton, keresztül minden akadályon, hogy a lélek nemes palántája nagyra nőjön és igaz disze legyen a dolgozó magyarságnak.

Szerkesztőség.

pedagógiai, sem személyi vonatkozásában a mai formájában tovább nem tartható fenn. Helyébe a járási tanfelügyelő (járási iskolafelügyelő) rendszer fog lépni. Az erre vonatkozó munkálatok is előrehaladott állapotban vannak, már csak néhány részletkérdés tisztázása van hátra. A járási tanfelügyelet életbeléptetésével a népoktatási munka irányításának rég vajdó kérdése nyer megnyugtató, demokratikus megoldást.

Anyagi szempontból is fontos eredményt ért el szakszervezetünk. A 2500—1945. M. E. rendelet sérelmes intézkedéseit miniszterünk megszüntette. A tanítók szolgálatukat a X. fiz. o. 3. fokozatában kezdik, automatikusan a VII. 1-ig lépnek elő, 10 százalék pedig bekerül a VI. osztályba is. A polgári iskolai tanárok a IX. 3-ban kezdik a szolgálatot, a VI. 1-ig automatikusan, 10 százalék pedig az V. fiz. osztályba kerül. Tekintve, hogy a rendeletnek pénzügyi vonatkozásai is vannak, az jelenleg a pénzügyminiszter előtt van. Amint meg egyezés jön létre a közoktatásügy- és a pénzügyminiszter között, a besorolás helyesbítése azonnal meg fog történni.

Ezton is kérjük a kartársakat, hogy tagsági díjaikat rendszeresen fizessék. Vannak kartársak, akik eddig még egy fillér tagdíjat sem fizettek (pl. a bányatársulati tanítók). Eredményes szakszervezeti munkát csak akkor tud kifejteni a vezetőség, ha a tagok tagdíjfizetési kötelezettségüknek eleget tesznek — Szakszervezetünk pénztárosa: Görgey Frigyes ker. isk. tanár.

Ha valamely kartársnak személyes anyagi sérelme van (pl. elmaradt fizetés, téves, hátrányos besorolás, stb.) úgy forduljon Lantos Lajos titkár kartársunkhoz, Budapest, VIII. Múzeum

utca 17. sz. 6 majd elintézi, mert neki ez a szakszervezeti munkaköre. Természetesen csak olyan kartárs forduljon hozzá, ki szakszervezetünknek tagja s tagdíjat rendszeresen fizet.

Moldoványi János
vármegyei titkár.

Elcserélnék 2 drb. uj ajtót malacért.

Kiss Imre
Starján, Pécskő-u. 15

Mozi ÖRVÉNY

Az emberi indulatok mélységből előtörő szenvedélyeket eleveníti meg ez a francia film. Oly művészettel, ami méltán becsületére válik a nagymultu francia színjátszásnak.

Ismerjük őket. Filmjásztásuk, rendezés és színészek, diszletezés (tájfelvétel) és fényképezés, iránytmutató fénycsóva a modern tömegszórakoztató iparban. Nézzük csak azonban a tökéletesen felépített dráma meseszövése mögé. Mit rejtget a férfi keménysége jutalmául kapott asszonybűség? Fordítsuk az élet nyelvére a fennsleges hideg erkölcsiséget, s akkor megkapjuk a való életet minden szennyével, árnyával, de minden fényével is. Az eszményiség mozdulatlan, közbömbös, izetlen. Az élet keserű, de édes is, meggörnyeszti az ember hátát, de a fő felemelésére is ad alkalmat. Cél az eszme, az erkölcs. Előről a tökélelet a földi életben nem lehet, csak erre törekedni.

A főszereplő mérnök barátunkat

sajnáljuk az öt ért szerencsétlenségében, de legalább annyira sajnáljuk a feleségét, Miért bünteti az író a végeredményben ártatlan asszonyt ennyire? Az élet követeli a jogait. Az élet joga a természet törvénye. Tehát jelen esetben valami baj van az erkölcsi törvények értelmezésével, vagy magyarzatával, mert hiszen az erkölcsi törvények nem mondhatnak ellent a természeti törvényeknek.

A Francia nép a történelemből ismeretes hosszú királyuralom alatt elsorvadt, előregedett. A mult világháború után pedig nyilvánvalóvá vált, hogy lassan-lassan lekerül Európa népeinek vezető csoportjából. Azóta népességének állandó csökkenését a bevándorlás nagymérvű engedélyezésével akaria elensúlyozni. A kapitalista gazdálkodás fertőző betegsége: a vagyon egyetlen célként való feltüntetése teljesen elharapódzott rajta. A földhirtok tulságos elaprózódásának felelme miatt a nép szaporodása a legkisebbre csökkent. Az élet törvényeitől elfordultak, tehát az ételtől is. Csillogó és meddő szabályokban vélik feliegni a sorvadás magyarzatát. Az életnek pedig vannak törvényei, ha nem is a csorda fajtalan törvénye az. És az élet szép a maga szenvedélyes, néha dubaj, vaskosléptű emberi mivoltában.

Csupán a duhajssággal vigyázzunk, mert a különben komoly művészi élvezetet nyújtó előadást városunk jobbrezzenyű ifjai tökéletesen lesilányították. A kiabálást, jóvőst-menést, lármázást már megszoktuk, most azonban a színvel gazdagodott műsoruk. Oly raffint züllöttséget előadó közbeiktatásokat hallottunk, amelyek meg kell, hogy döbbsentsék a jobb érzésű felnőtteket. Ez nem az életerő kitörése! Sokkal inkább a mocsár bűzének feltörése.

Már régóta nézük aggódd szemmel azt, ami a mozi nézőterén történik. Kifogásoló, bíráló szavunkat már nem egyszer emeltük fel emiatt. De most már nem bírálni, hanem harsogni kell a hangunknak, Elsősorban a Madisz figyelmét hívjuk fel arra, hogy az ifjuság nevelését ebben a tekintetben komolyan vegye a kezébe, minden eszközzel hasson oda, hogy a még serdületlen gyermeklételekben utóbb nagy mértékben feltörő pornográfia, romlottság kitöröljék és ne nyilatkozzék meg többé ily megbotránkozató módon. Másodszor pedig a rendőrség figyelmét hívjuk fel arra, hogy teremtsen rendet a mozi körül: tiltson ki minden egyedül kódorgó 12 éven aluli gyermeket a moziból és jelölje meg azokat a filmeket, melyeket 16 éven aluli gyermekek nem látogathatnak és végül tegyen meg mindent, hogy ilyen irányu rendelkezési tökéletesen végrehajtsanak. Mert ha ez így be nem következik, a mozi sorait lassanként csak gyermekek fogják megtölteni és a művészi élmények helyét a pocsolva kigözelléssel fogják elfoglalni.

Köszönetnyilvánítás. Mindenaknak, akik szeretett férjem Füst János SKB műsz. tiszt. elhunytával részvétüket fejezték ki, ezton is köszönetet mondok.

Özv. Füst Jánosné.

Siess!

Szorít az adópengő.

A szerkesztésért és kiadásért felel:
Dr. VASS GYULA.

Nyomatott Végő Kálmán könyvnyomdájában
Salgótarján Fő-utca 66.